

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN STELSELONDERZOEK 2013-2014

R.K. basisschool Op 't Hwagveld

Plaats : Meerssen
BRIN nummer : 11DJ|C1
Onderzoeksnummer : 275228
Datum onderzoek : 24 juni 2014
Datum vaststelling : 9 oktober 2014

1 INLEIDING

Op 24 juni 2014 heeft de inspectie basisschool Op 't Hwagveld bezocht in het kader van een landelijk stelselonderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Het doel van dit onderzoek is het verzamelen van informatie over een aantal indicatoren, waarover de inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag 2013-2014. Deze indicatoren hebben betrekking op de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven is tevens standaard gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.

Bijlage 1 bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

De bevindingen uit het stelselonderzoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijk verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en andere documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - schooldocumenten, handelingsplannen en groepsplannen zijn bestudeerd;
 - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde.
 - gesprekken met de directie, de intern begeleider en met leraren zijn gevoerd;
 - een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek is gevoerd.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op basisschool Op 't Hwagveld naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie. Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

BEVINDINGEN

Uit het overzicht in bijlage 1 valt op te maken dat op basisschool Op 't Hwagveld de kwaliteit van het onderwijs op alle onderzochte indicatoren op orde is.

Met als leidraad: 'Samenwerkend leren leren in een veilige schoolomgeving', bouwt het team verder aan de kwaliteit van het onderwijs op basisschool Op 't Hwagveld.

Zij doet dat onder aanvoering van de kwaliteitsbewuste directeur, die ruim drie jaar geleden is aangetreden.

Vanaf dat moment ging veel aandacht uit naar de verdere ontwikkeling van het opbrengstgericht werken en het stellen van ambitieuze doelen, passend bij de leerlingenpopulatie. Ook nam het team het aanbod voor verschillende vakgebieden onder de loep en zijn er nieuwe methodes en werkwijzen ingevoerd. Centrale thema's binnen de schoolontwikkeling vormen de aandacht voor een gedifferentieerde instructie, het vergroten van de woordenschat en leesvaardigheid van de leerlingen, de veiligheid en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Het team werkt met een genormeerd programma aan een veilig schoolklimaat, het voorkomen van pesten en volgt de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen op zorgvuldige wijze. Het team is trots op het afstemmen en aansluiten bij de individuele ontwikkeling van ieder kind en het feit dat dit door de leerlingen ook zo ervaren wordt.

Daarnaast is iedereen erg content met de fijne en professionele samenwerking binnen het team.

De opbrengsten

Om de resultaten aan het eind van de basisschool te kunnen beoordelen, is gekeken naar de prestaties van de leerlingen op de Eindtoets Basisonderwijs. Gemiddeld genomen zijn deze van voldoende niveau. In 2014 liggen deze zelfs boven de bovengrens die de inspectie hanteert. In 2013 en 2012 liggen de resultaten tussen het landelijke gemiddelde en de bovengrens.

Ook de resultaten gedurende de schoolperiode zijn voldoende. De inspectie baseert dit oordeel op de meest recente toetsresultaten uit het leerlingvolgsysteem voor technisch lezen (groep 3 en 4), rekenen en wiskunde (groep 4 en 6) en voor begrijpend lezen (groep 6). Vermeldenswaard is dat op alle vijf de toetsmomenten de resultaten significant boven de minimumgrens liggen die de inspectie hanteert.

Ook de sociale competenties van de leerlingen zijn van voldoende niveau. De school gebruikt een genormeerd instrument om de sociale competenties te meten en goed te volgen.

Aanbod, onderwijstijd en schoolklimaat

Het aanbod voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde voldoet aan de kerndoelen.

In de regel biedt de school het aanbod aan voldoende leerlingen tot en met het niveau van groep 8 aan. Op dit moment oriënteert het team zich op een nieuwe methode voor begrijpend lezen vanwege het feit dat de resultaten over de schoolperiode nog wat tegenvallen.

Het aanbod voor de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties (actief burgerschap en sociale integratie) is van voldoende kwaliteit. In alle groepen besteden de leraren systematisch aandacht aan de ontwikkeling van sociale competenties. Daarbij is aandacht voor- en beschrijving van de doorgaande lijn in de school aanbevelenswaardig.

De ontwikkeling van maatschappelijke competenties komt systematisch aan bod binnen de vakgebieden van wereldoriëntatie. Daarnaast dragen verschillende activiteiten die worden ingezet bij projecten, goede doelenacties en excursies, hieraan bij.

De school zorgt ervoor dat voldoende onderwijstijd wordt ingezet om met de leerlingen het onderwijsaanbod te realiseren. De lessen beginnen op tijd en ook tijdens de lessen gaat er nauwelijks tijd verloren.

De kwaliteit van het pedagogisch handelen van de leraren is op orde. Het team van basisschool Op 't Hwagveld besteedt veel aandacht aan het realiseren van een positief school- en klassenklimaat. De regels, afspraken en routines die voortkomen uit de gehanteerde methodiek voor sociale competenties, lopen als een rode draad door de school. Er is sprake van een prettige, positieve sfeer in de groepen. De leraren ondersteunen het zelfvertrouwen van leerlingen bieden hen gelegenheid samen te spelen en te werken.

Het veiligheidsbeleid van de school is in zijn geheel toereikend. Recent verzamelde de school nieuwe gegevens rondom de veiligheidsbeleving van de leerlingen en de leraren. De school beschikt verder over preventieve en curatieve protocollen, zoals onder andere een schoolveiligheidsplan, een calamiteitenplan, etc. gericht op het voorkomen van incidenten en het optreden wanneer zich incidenten voordoen.

Didactisch handelen en afstemming

Het didactisch handelen van de leraren voldoet aan de gestelde normen.

Zo slagen de leraren er in hoge mate in om een taakgerichte werksfeer te creëren.

Zij bieden structuur in de onderwijsactiviteiten en zorgen voor een ordelijke en overzichtelijke speel- en leeromgeving. Leerlingen tonen zich betrokken bij de les zowel tijdens uitlegmomenten als tijdens het zelfstandig verwerken van de leerstof.

Het schoolbeeld is, dat leraren in staat zijn een duidelijke uitleg te geven van de leerstof. Zij gebruiken heldere stappen en houden de leerlingen erbij. Leraren bieden leerlingen die dat nodig hebben een verlengde instructie. Hoewel verkorte instructies in mindere mate zijn waargenomen, geeft het team aan dat zij ook van deze variant gebruikmaakt om tegemoet te komen aan de verschillende instructiebehoeften van leerlingen. Leerlingen krijgen daarnaast aan hun niveau en tempo aangepaste verwerkingsopdrachten. Om onderwijstijd uit te breiden voor leerlingen die dat nodig hebben, krijgen enkele leerlingen pre-teaching of remedial teaching binnen of buiten de klas en/of aangepaste huiswerkopdrachten. Voor de beter presterende leerlingen werkt de school aan beperking van de leerstof door compacten en zijn er aanvullende verdiepingsopdrachten voor taal, lezen, rekenen en wiskunde en wereldoriëntatie beschikbaar. De school geeft aan zich hier komend jaar verder in te willen verdiepen om nog beter af te kunnen stemmen op deze specifieke doelgroep leerlingen, door met de collegaschool een bovenschoolse plusklas te realiseren.

De zorg en begeleiding

Het team gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures om de cognitieve prestaties en ontwikkelingen van de leerlingen structureel te volgen. Vanaf komend schooljaar brengen de leraren van de groepen 1-2 de ontwikkeling van de kleuters met een nieuw genormeed instrument in beeld.

Zwakkere leerlingen krijgen extra instructie en maken eenvoudigere opdrachten, terwijl snellere leerlingen aangepaste opdrachten krijgen. Ook voeren de leraren regelmatig diagnostische gesprekken met de leerlingen om daarmee goed aan te sluiten op de leerbehoeften van de leerlingen. Naast bovengenoemde positieve elementen binnen de zorg en begeleiding op de school, kan de probleemanalyse nog diepgaander. In een aantal gevallen is deze nog wat globaal weergegeven in de groepsprofielen of de verslagen van de leerlingbesprekingen. Dit is vooral het geval voor de leerlingen die (curatieve) zorg krijgen. Deze leerlingen maken deel uit van de 'verlengde instructie-groep' en krijgen voornamelijk voorinstructies en verlengde en herhaalde instructies, gericht op de actuele leerstof, maar ook om hiaten in eerder aangeboden leerstof te overbruggen. Ook krijgen zij meestal aangepaste oefenstof. Het is echter niet duidelijk vast te stellen of de gevolgde aanpak in het groeps- of handelingsplan een adequate is. Om deze vraag te kunnen beantwoorden is een meer gedetailleerde diagnose en analyse noodzakelijk van de hulpvraag van een leerling. Dit vraagt overigens niet om uitgebreide, externe onderzoeken.

Het is vooral zaak dat de leraar voldoende aandacht schenkt aan zaken als het onder begeleiding laten maken van een kleine aanvullende test of het laten verwoorden van de gekozen strategieën in het diagnostisch gesprek. Dit levert waardevolle informatie op die nodig is om aanvullende leerdoelen en interventies voor bepaalde leerlingen concreter te formuleren en op deze wijze meer individuele accenten te leggen in de groepsaanpak. Ook draagt dit eraan bij dat na afloop van het hulptraject met meer diepgang kan worden vastgesteld of alle inspanningen voldoende effect hebben gesorteerd.

Kwaliteitszorg

Met de komst van de nieuwe directeur, ruim drie jaar geleden, heeft de ontwikkeling van de kwaliteitszorg op de school tot een planmatig cyclisch systeem een flinke ontwikkeling doorgemaakt. Dit betekent dat de inspectie de school op het domein van kwaliteitszorg voor drie indicatoren het oordeel 'goed' toekent.

De directeur werkt samen met het team doelgericht en praktijknabij aan de schoolontwikkeling. Deze ontwikkeling is gebaseerd op gedegen plannen die ieder jaar in een schooljaarplan uitmonden waarin de ambities op basis van concrete doelen geprioriteerd worden. Vervolgens wordt in een schooljaarverslag vastgesteld of de gestelde doelen behaald zijn. Daarmee is de kwaliteitscyclus van plannen, uitvoeren, evalueren en controleren (PDCA) geborgd.

Er ligt nadrukkelijk een relatie met de geformuleerde streefdoelen die in het kader van de schoolvisie en het opbrengstgericht werken zijn vastgelegd.

De zelfevaluatie van de leeropbrengsten is eveneens al stevig ontwikkeld in de school. De trendanalyses van de tussentoetsen en de Eindtoets worden jaarlijks met het team opgesteld, gevolgd door het bepalen van de consequenties voor de schoolontwikkeling en wat geborgd moet worden. Datzelfde geldt voor de methodegebonden toetsen.

De school heeft een gedegen analyse van de leerlingenpopulatie op basis van demografische gegevens, data en leerlingenkenmerken. Vervolgens stelt de school zich de vraag wat dit voor de inrichting van het onderwijsleerproces betekent om antwoord te kunnen geven op de vraag 'Wat vragen de leerlingen van basisschool Op 't Hwagveld?', gelet op hun achtergronden. Dit vraagt een voortdurende focus op wat er in het onderwijs leerproces van belang is aan te pakken en te prioriteren. Tot nu toe slaagt de school daar prima in, gezien de hoge scores op de tevredenheidsonderzoeken onder ouders, leerlingen en leraren. Het fundament daarvoor vormt een (bestuurs-) kwaliteitszorgsysteem dat werkt op basis van elf werkprocessen die in een cyclus van vier jaar in beeld worden gebracht.

Daarop volgen geplande klassenbezoeken van de directeur en intern begeleider met respectievelijk een 'interne checklist control' en kijkwijzers, om daarmee de kwaliteit en de gemaakte afspraken gericht te volgen en uitspraken te kunnen doen over de kwaliteit van het onderwijs en om borging te bewerkstelligen.

Op "Innovo" bestuursniveau vinden audits plaats op elf relevante werkprocessen, waarbij de directeur als reflectiemogelijkheid aan kan geven op welk(e) schoolspecifiek(e) beleidsterrein(en) een extra focus gelegd kan worden, dat maakt dat de inspectie deze indicator dan ook als 'goed' beoordeelt.

De verantwoording aan derden (m.n. de ouders) is volledig en voldoet aan de inspectienormen. Echter deze is nog wat gefragmenteerd georganiseerd, zoals in de schoolgids, het schooljaarverslag, op de website als in de wekelijkse nieuwsbrieven.

De inspectie vraagt de directeur deze informatie te bundelen en in de schoolgids op te nemen, zodat externen op eenvoudige wijze op één plaats en in één document geïnformeerd worden over de resultaten van de school.

Aanbevelenswaardig is daarin ook de sociale opbrengsten op te nemen, juist vanwege het gegeven dat de school hier veel werk van maakt en het blijkt dat de ouders niet op de hoogte zijn wat hier allemaal aan gedaan wordt op de school zoals blijkt uit de terugkoppeling van het oudertevredenheidsonderzoek.

De inspectie beoordeelt tevens de kwaliteitszorg voor het onderwijs in burgerschap en sociale integratie. Ze betreft daarbij onder meer dat de school aandacht heeft voor de visie op burgerschap en de planmatige uitwerking daarvan als rode draad door de school vanaf groep 1 t/m groep 8. Bovendien schenkt de school aandacht aan mogelijke risico's in de sociale context van de school en de opvattingen en uitingen van leerlingen op het terrein van burgerschap en integratie. Dat is op basisschool Op 't Hwagveld het geval, deze indicatoren zijn dan ook helder in een document beschreven. Alhoewel de inspectie deze indicator met een 'voldoende' beoordeelt, verdient de concrete uitwerking daarvan in een doorgaande lijn binnen de school nog enige aandacht. Samenvattend is de conclusie dat op basisschool Op 't Hwagveld de kwaliteitszorg een sterke basis vormt voor cyclische en planmatige schoolontwikkeling.

3 CONCLUSIE

Kwaliteit

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op basisschool Op 't Hwagveld op alle onderzochte onderdelen op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden geen tekortkomingen kent. Om die reden wordt het reeds aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften, die vanwege het programmatisch handhaven standaard zijn gecontroleerd.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.6	De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.				•
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.				•
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.				•
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.				•
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	
9.7	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	